

Opis systemu kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Mykanowie

Działając zgodnie z zapisami Rekomendacji H KNF, Bank Spółdzielczy w Mykanowie zwany dalej "Bankiem", przekazuje do informacji opis systemu kontroli wewnętrznej funkcjonujący w Banku. Szczegółowe zasady organizacji i funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej określa uchwalony przez Zarząd Banku i zatwierdzony przez Radę Nadzorczą "Regulamin kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Mykanowie"

I. CELE I ORGANIZACJA SYSTEMU KONTROLI WEWNĘTRZNEJ

Cele systemu kontroli wewnętrznej

1. W Banku funkcjonuje system kontroli wewnętrznej którego celem, zgodnie z art. 9c ust. 1 Ustawy Prawo bankowe, jest zapewnienie:
  - a) skuteczności i efektywności działania Banku,
  - b) wiarygodności sprawozdawczości finansowej,
  - c) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku,
  - d) zgodności działania Banku z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.
2. W ramach ww. celów ogólnych systemu kontroli wewnętrznej Bank wyodrębnia cele szczegółowe **stanowiące** rozwinięcie celu ogólnego - poprzez zdefiniowanie konkretnego celu/zadania, mającego wpływ na osiągnięcie danego celu ogólnego .

Zasady funkcjonowania Systemu Kontroli Wewnętrznej

System kontroli wewnętrznej oparty jest o rozwiązania wynikające z:

- 1) Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe;
- 2) Ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających;
- 3) Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 roku w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach;
- 4) Rekomendacji H Komisji Nadzoru Finansowego dotyczącej systemu kontroli wewnętrznej w bankach;
- 5) innych powszechnie obowiązujących przepisów prawa oraz dobrych praktyk w zakresie systemu kontroli wewnętrznej.

Organizacja Systemu Kontroli Wewnętrznej

1. Na system kontroli wewnętrznej w Banku składają się :
  - 1) funkcja kontroli – której zadaniem jest zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych w procesach funkcjonujących w Banku, w tym w szczególności dotyczących zarządzania ryzykiem

- w Banku, obejmująca stanowiska , grupy ludzi lub komórki /jednostki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji ;
- 2) komórka ds. zgodności – której obowiązkiem jest identyfikacja, ocena, kontrola i monitorowanie ryzyka braku zgodności działania Banku z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, przepisami wewnętrznymi (w tym regulacjami) Banku, przyjętymi w Banku standardami rynkowymi oraz przedstawianie raportów w tym zakresie (we współpracy w wykonywaniu części zadań w procesie zarządzania ryzykiem braku zgodności z komórką ds. ryzyka) ;
  - 3) audyt wewnętrzny – którego zadaniem jest badanie i ocena, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej w całej działalności Banku.
2. Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej, zorganizowane są na trzech niezależnych i wzajemnie uzupełniających się poziomach zarządzania (liniach obrony):
- 1) pierwsza linia obrony – zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku, na podstawie między innymi ustanowionych limitów, zgodności działania z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, przepisami wewnętrznymi Banku oraz przyjętymi w Banku standardami rynkowymi. Na tym poziomie komórki/jednostki organizacyjne w ramach funkcji kontroli odpowiadają za identyfikację ryzyka, zaprojektowanie i wdrożenie mechanizmów kontrolnych oraz za monitorowanie poziome (weryfikacja bieżąca lub testowanie) przestrzegania mechanizmów kontrolnych w ramach własnej linii.
  - 2) druga linia obrony – zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach/komórkach organizacyjnych (niezależnie od zarządzania ryzykiem na I linii) poprzez identyfikację, ocenę, kontrolowanie, monitorowanie i raportowanie ryzyka, a także monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych w ramach własnej linii oraz w stosunku do I linii obrony w ramach monitorowania pionowego. Drugą linię obrony stanowią w Banku komórki organizacyjne, mające za zadanie zapewnienie stosowania mechanizmów kontrolnych oraz dokonywanie niezależnego monitorowania ich przestrzegania. Komórki drugiej linii obrony, poza komórkami wskazanymi w przepisach prawa, wybierane są z zachowaniem zasady niezależności oraz zgodnie z kryteriami przypisania do odpowiedniej linii;
  - 3) trzecia linia obrony – audyt wewnętrzny, mający za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem oraz systemu kontroli wewnętrznej, który jest realizowany przez niezależną komórkę audytu wewnętrznego umiejscowioną na mocy zapisów Umowy Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS w Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS

Funkcja kontroli

1 W ramach Systemu Kontroli Wewnętrznej Bank wyodrębnia funkcję kontroli, na którą składają się:

- 1) mechanizmy kontrolne
- 2) niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych
- 3) raportowanie w ramach funkcji kontroli.

2. Funkcja kontroli jest elementem systemu kontroli wewnętrznej, na który składają się mechanizmy kontrolne w procesach funkcjonujących w Banku, niezależne monitorowanie przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych oraz raportowanie.

3. Wszyscy pracownicy zaangażowani są w realizację funkcji kontroli w Banku, przy założeniu, że podział obowiązków i odpowiedzialności nie generuje konfliktu interesów, nadużyć i nie stwarza możliwości powielania błędnie realizowanych działań, dokonywania manipulacji lub zatajania niewygodnych informacji.

Podstawowe zasady działania komórki ds. zgodności

1. W Banku funkcjonuje w ramach drugiej linii obrony bezpośrednio podległa Prezesowi Zarządu komórka ds. zgodności – pod pojęciem której rozumieć należy pracownika zatrudnionego na Stanowisku ds. Organizacyjno – Administracyjnym oraz ds. Zgodności , który wykonuje obok innych obowiązków także obowiązki wynikające z zadań przypisanych w szczególności przepisami prawa komórce ds. zgodności .
2. Szczegółowe obowiązki / zasady działania komórki ds. zgodności określają Regulamin kontroli wewnętrznej, Polityka zgodności obejmująca także odpowiednie zasady regulaminu funkcjonowania komórki do spraw zgodności wraz z Instrukcją zarządzania ryzykiem braku zgodności .
3. Do podstawowych zadań komórki ds. zgodności w ramach systemu zarządzania należy:
  - 1) w ramach funkcji kontroli - zapewnienie zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi w zakresie określonym w regulacjach wewnętrznych;
  - 2) zarządzanie ryzykiem braku zgodności (we współpracy w szczególności z komórką ds. ryzyka - w zakresie określonym w regulacjach wewnętrznych) , w tym identyfikowanie, ocena, pomiar, kontrolowanie, monitorowanie i raportowanie o ryzyku braku zgodności z przepisami prawa.
4. Komórka ds. zgodności wykonując zadania w ramach funkcji kontroli, w szczególności :
  - 1) dokonuje kontroli ryzyka braku zgodności mającej na celu weryfikację przestrzegania mechanizmów kontroli tego ryzyka (w ramach drugiej linii obrony przeprowadza testowanie pionowe przestrzegania mechanizmów kontrolnych w zakresie zapewniania zgodności);
  - 2) opracowuje i raportuje ww. wyniki przeprowadzonego testowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych;
  - 3) monitoruje podejmowane działania naprawcze na bazie zidentyfikowanych przez tą komórkę nieprawidłowości w funkcjonowaniu mechanizmów kontrolnych ;
  - 4) wykonuje inne zadania przypisane tej komórce w ramach funkcji kontroli , wynikające z obowiązujących zasad działania funkcji kontroli w Banku, w tym: koordynuje zadania związane z przygotowaniem i aktualizacją Matrycy funkcji kontroli oraz odpowiada za jej fizyczne przygotowanie i przechowywanie .
5. W Banku działają adekwatne mechanizmy zapewniające niezależność komórce ds. zgodności .

Podstawowe zasady działania audytu wewnętrznego

1. Audyt wewnętrzny w Banku, realizujący zadania w ramach trzeciej linii obrony systemu kontroli wewnętrznej - jest wykonywany na podstawie zapisów Umowy Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS przez Spółdzielnie Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.
2. Zadaniem audytu wewnętrznego jest okresowe badanie i ocena, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej w całej działalności Banku .Ocena ta uwzględnia skuteczność i adekwatność mechanizmów kontroli ryzyka oraz mechanizmów kontrolnych i niezależnego monitorowania ich przestrzegania w ramach pierwszej i drugiej linii obrony.
3. Zakres / obszary objęte audytem wewnętrznym oraz częstotliwość przeprowadzanych audytów określone są przez SSOZ BPS.

4. SSOZ BPS odpowiada za przeprowadzenie badań audytowych przy użyciu odpowiednich metod badań oraz za raportowanie wyników , w tym sporządzanie okresowych sprawozdań .

Kategoryzacja wykrytych nieprawidłowości

1. Wykryte w ramach systemu kontroli wewnętrznej Banku nieprawidłowości , w zależności od ryzyka jakie generują dla działalności Banku i jakie stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa funkcjonowania Banku oraz w następstwie jaki mają wpływ na skuteczność realizacji celów systemu kontroli wewnętrznej - zaliczane są w Banku do jednej z następujących kategorii :
  - nieprawidłowości krytyczne;
  - nieprawidłowości znaczące;
  - nieprawidłowości o niskim priorytecie.
2. Szczegółowe zasady kategoryzacji wykrytych nieprawidłowości w ramach systemu kontroli wewnętrznej określa Regulamin kontroli wewnętrznej Banku.

II. ROLA ORGANU ZARZĄDZAJĄCEGO I NADZORUJĄCEGO W SYSTEMIE KONTROLI WEWNĘTRZNEJ

Zarząd Banku

1. Zarząd Banku odpowiada za zaprojektowanie, wprowadzenie w Banku oraz zapewnienie we wszystkich jednostkach / komórkach organizacyjnych i stanowiskach organizacyjnych) funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej.
2. Zarząd Banku ustanawia i okresowo aktualizuje kryteria oceny skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, zasady / kryteria wyodrębniania procesów istotnych oraz zasady kategoryzacji nieprawidłowości wykrytych przez system kontroli wewnętrznej.
3. Zarząd Banku określa zasady okresowego raportowania o nieprawidłowościach wykrytych przez system kontroli oraz o statusie podjętych działań naprawczych.
4. Do zadań Zarządu, należą także w szczególności:
  - 1) opracowanie zasad tworzenia i aktualizacji Matrycy funkcji kontroli z uwzględnieniem zasad wyodrębniania procesów istotnych na potrzeby ww. matrycy oraz zasad projektowania mechanizmów kontrolnych dla procesów funkcjonujących w Banku ;
  - 2) zapewnienie ciągłości i skuteczności działania systemu kontroli wewnętrznej, a także właściwej współpracy wszystkich pracowników Banku w ramach funkcji kontroli z komórką do spraw zgodności i audytorami wewnętrznymi oraz dostępu osobom wykonującym czynności kontrolne/czynności audytowe do niezbędnych dokumentów źródłowych, w tym zawierających informacje poufne;
  - 3) określenie rodzaju działań podejmowanych w celu usunięcia nieprawidłowości wykrytych przez system kontroli wewnętrznej, w tym środków naprawczych i dyscyplinujących,
  - 4) zatwierdzanie listy istotnych procesów wyodrębnionych przez Bank oraz ich powiązanie z celami ogólnymi i szczegółowymi systemu kontroli wewnętrznej,
  - 5) zapewnienie dokonywania regularnego przeglądu wszystkich procesów funkcjonujących w Banku pod kątem ich istotności,
  - 6) zapewnienie niezależnego monitorowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych poprzez określenie odpowiedniego jego zakresu i kryteriów,
  - 7) określenie trybu przekazania wewnątrz Banku raportu z testów / raportu poaudytowego - w celu podjęcia działań służących usunięciu stwierdzonych nieprawidłowości mechanizmów kontroli oraz sposobu kontroli skorygowania tych nieprawidłowości.
5. Zarząd Banku, nie rzadziej niż raz w roku, informuje Radę Nadzorczą o sposobie wypełnienia zadań, w tym ze szczególnym uwzględnieniem:

- 1) adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w zapewnianiu osiągnięcia celów systemu kontroli wewnętrznej (z uwzględnieniem funkcji kontroli, komórki do spraw zgodności oraz działań i wyników audytu wewnętrznego przeprowadzonego przez Bank zrzeczający),
- 2) w tym z uwzględnieniem oceny funkcji i oceny audytu wewnętrznego
- 3) skali i charakteru nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz najważniejszych działań zmierzających do usunięcia tych nieprawidłowości, w tym podjętych środków naprawczych i dyscyplinujących,
- 4) zapewniania niezależności komórce do spraw zgodności i odpowiedniej niezależności działań audytu wewnętrznego,
- 5) zapewniania odpowiednich zasobów niezbędnych do wykonywania zadań przez komórkę ds. zgodności oraz zadań w ramach audytu wewnętrznego.

Rada Nadzorcza Banku i Komitet Audytu

1. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wprowadzeniem i zapewnieniem funkcjonowania adekwatnego systemu kontroli wewnętrznej oraz odpowiedzialna jest za monitorowanie jego skuteczności.
2. Nadzór Rady Nadzorczej nad funkcjonowaniem systemu kontroli wewnętrznej obejmuje w szczególności:
  - 1) akceptowanie zasad funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej, w tym zasad tworzenia i aktualizacji Matrycy funkcji kontroli oraz jej podstawowych elementów;
  - 2) coroczną ocenę adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej,
3. W ramach nadzoru, Rada Nadzorcza zatwierdza także zasady kategoryzacji nieprawidłowości wykrytych przez system kontroli wewnętrznej oraz kryteria adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej.
4. Rada Nadzorcza powołuje spośród swoich członków Komitet Audytu, który działa zgodnie z odrębnymi przepisami.
5. Podstawowym zadaniem Komitetu Audytu jest przedstawianie Radzie Nadzorczej swojego stanowiska lub rekomendacji, pozwalających Radzie Nadzorczej podjąć decyzji w obszarze sprawozdawczości finansowej i zarządzania, w tym systemu kontroli wewnętrznej.

Ocena skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej

1. Rada Nadzorcza dokonuje corocznej oceny skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej na podstawie wyników niezależnego monitorowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych oraz wyników audytu wewnętrznego - z uwzględnieniem cech tych mechanizmów, rodzaju wykrytych nieprawidłowości (w tym znaczących i krytycznych) i ich wpływu na osiągnięcie celów systemu kontroli wewnętrznej oraz skuteczności podjętych działań naprawczych - w oparciu o okresowe raporty sporządzane w ramach realizacji zadań funkcji kontroli oraz audytu wewnętrznego, jak również w oparciu o:
  - 1) informacje Zarządu wskazane w ust. 5 w zadaniach Zarządu
  - 2) wyniki kontroli instytucji zewnętrznych, w tym inspekcji KNF, oceny BION,
  - 3) wyniki badania sprawozdania finansowego przez biegłego rewidenta,
  - 4) oceny i opinie dokonywane przez podmioty zewnętrzne (jeżeli były wydawane).
3. Do oceny skuteczności systemu kontroli wewnętrznej wykorzystywane są także inne otrzymywane informacje i dokumenty, w szczególności od komórki ds. zgodności oraz komórki ds. ryzyka.
4. Rada Nadzorcza dokonując oceny skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej uwzględnia opinię Komitetu Audytu.
5. Szczegółowe kryteria oceny skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej określa Regulamin kontroli wewnętrznej Banku.